

Briuselis, 2016 m. gruodžio 2 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2016/0379 (COD)

15135/16
ADD 8

ENER 418
ENV 758
CLIMA 169
COMPET 637
CONSOM 301
FISC 221
IA 131
CODEC 1809

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinio sekretoriaus, kurio vardu pasirašo direktorius Jordi AYET PUIGARNAU
gavimo data:	2016 m. gruodžio 1 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENI
Komisijos dok. Nr.:	SWD(2016) 411 final
Dalykas:	KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS „POVEIKIO VERTINIMO SANTRAUKA“, pridedamas prie Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių (naujos redakcijos), Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl elektros energijos vidaus rinkos (naujos redakcijos), Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, įsteigiančio Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrą (naujos redakcijos), Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl pasirengimo valdyti riziką elektros energijos sektoriuje pasiūlymo

Delegacijoms pridedamas dokumentas SWD(2016) 411 final.

Priedama: SWD(2016) 411 final

Briuselis, 2016 11 30
SWD(2016) 411 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

POVEIKIO VERTINIMO SANTRAUKA

pridedamas prie

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių (naujos redakcijos)

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl elektros energijos vidaus rinkos (naujos redakcijos)

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, įsteigiančio Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrą (naujos redakcijos)

Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl pasirengimo valdyti riziką elektros energijos sektoriuje pasiūlymo

{COM(2016) 861 final}

{SWD(2016) 410 final}

{SWD(2016) 412 final}

{SWD(2016) 413 final}

Santrauka

- Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių (naujos redakcijos),
- Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl elektros energijos vidaus rinkos (naujos redakcijos),
- Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, įsteigiančio Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrą (naujos redakcijos),
- Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl pasirengimo valdyti riziką elektros energijos sektoriuje pasiūlymo poveikio vertinimas

A. Būtinybė imtis veiksmų

Kodėl? Kokia problema sprendžiama? Ne daugiau 11 eilučių

Gerai veikiančios energijos rinkos, kuriose užtikrinamas patikimas energijos tiekimas konkurencingomis kainomis, yra itin svarbios siekiant augimo ir vartotojų gerovės. Todėl jos yra ES energetikos politikos esmė. Jos yra ir ES energetikos sąjungos, paskelbusios savo ketinimą pasiūlyti teisėkūros procedūra priimamus aktus dėl elektros energijos tiekimo saugumo ir dėl elektros rinkos pertvarkos susiejant didmeninę ir mažmeninę rinkas, pagrindinis tikslas. Šis poveikio vertinimas rodo, kad pereinant prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos iš esmės pasikeis ES elektros energijos sektoriaus organizavimas bei rinkos dalyvių ir vartotojų vaidmenys. Jame nustatytas galimų tobulinimų poreikis keturiuose tarpusavyje susijusiose srityse: i) dabartinis rinkos modelis netinka, kai didelių elektros energijos kiekių gamyba yra kintama, dažnai decentralizuota, ir tenka prisitaikyti prie naujų technologijų pokyčių; ii) neaišku, ar pakaks būsimų investicijų į generavimo pajėgumus ir ar tinkamai veiks nekoordinuotos pajėgumų rinkos; iii) valstybės narės krizinėms situacijoms rengiasi ir jas valdo nekoordinuotais nacionaliniais metodais ir nėra linkusios atsižvelgti į padėtį už savo sienų; iv) mažmeninėse elektros energijos rinkose naujos paslaugos diegiamos lėtai, paslaugų lygis žemas, o rinkos veikia abejotinai.

Ko siekiama šia iniciatyva? Ne daugiau 8 eilučių

Bendrasis politikos tikslas – siekti, kad elektros energijos rinkos veiktų patikimiau, efektyviau ir būtų konkurencingos, kartu užtikrinant, kad elektros energija būtų gaminama tvariai ir būtų įperkama visiems. Tuo tikslu visa konkurencijos nauda, susijusi su kainomis bei paslaugų įvairove ir lygiu, turėtų būti perduodama kiekvienam vartotojui. Yra keturi konkretūs tikslai: i) pritaikyti rinkos modelį taip, kad kintama ir dažnai decentralizuota elektros energijos gamyba būtų ekonomiškai ir būtų atsižvelgiama į technologijų pokyčius; ii) sudaryti sąlygas investuoti į tinkamą kiekį tinkamos rūšies išteklių, kad būtų užtikrintas energijos tiekimo saugumas, kartu ribojant iškraipymus dėl nekoordinuotų pajėgumų mechanizmų; iii) siekti, kad valstybės narės galėtų labiau pasikliauti vienos kitomis, kai sistema veikia nepalankiausiomis sąlygomis, bei stiprinti koordinavimą ir bendradarbiavimą krizių metu; iv) šalinti silpnos konkurencijos mažmeninėse energijos rinkose priežastis ir simptomus.

Kokia papildoma ES lygmens veiksmų nauda? Ne daugiau 7 eilučių

Tarpvalstybinė prekyba elektros energija tampa vis intensyvesnė ir Europos elektros tinkle vis daugėja fizinių jungiamųjų linijų, todėl elektros energijos rinkos tapo labiau integruotos. Dėl šių veiksmų, taip pat vis didėjančios atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalies, nacionalinių elektros sistemų tarpusavio priklausomybė yra daug didesnė nei anksčiau. Šia iniciatyva siekiama iš dalies pakeisti galiojančius ES teisės aktus ir sukurti naujas teises tarpvalstybinio bendradarbiavimo sistemas. Teisiškai ir praktiškai tai galima pasiekti tik Europos lygmeniu. Atskiros valstybės narės negali išspręsti uždavinių taip efektyviai. Norint skatinti efektyvesnę ir labiau integruotą ES elektros energijos rinką ir užtikrinti labiau koordinuotą politinę reakciją energijos tiekimo saugumo klausimais, reikia, kad visos valstybės narės laikytųsi suderinto ir koordinuoto požiūrio. Efektyviausiai tai galima pasiekti imantis ES veiksmų.

B. Sprendimai

Kokios su teisėkūra susijusios ir nesusijusios politikos galimybės apsvarstytos? Ar yra tinkamiausia politikos galimybė? Kodėl? Ne daugiau 14 eilučių

Poveikio vertinime pateikta su teisėkūra susijusių ir nesusijusių kiekvienos iš keturių nustatytų probleminių sričių politikos galimybių.

Dėl **rinkos modelio pritaikymo**: 0 – jokių ES veiksmų; 0+ – su reglamentavimu nesusijusi galimybė; 1 – rinkos lankstumo didinimas nustatant teisiškai privalomą sistemą ir paliekant nacionalinio įgyvendinimo laisvės. Pagal šią galimybę nustatomi skirtingi rinkų integravimo užmojai, nuo mažiausio (a) iki didžiausio (c); 2 – visiška ES rinkos integracija. Pirmenybė teikiama 1 galimybės c variantui.

Dėl **sąlygų investuoti į elektros energijos gamybos pajėgumus sudarymo**: 0 – jokių ES veiksmų; 0+ – su reglamentavimu nesusijusi galimybė; 1 – energijos rinkos gerinimas netaikant pajėgumų mechanizmų; 2 – pajėgumų mechanizmai grindžiami adekvatumo vertinimu ES mastu; 3 – pajėgumų mechanizmai grindžiami ES sistema dėl tarpvalstybinio dalyvavimo; 4 – ES / regioninių pajėgumų mechanizmų nustatymas. Pirmenybė teikiama 3 galimybei (ji apima ir 1 bei 2 galimybes).

Dėl **valstybių narių galimybes pasikliauti vienos kitomis gerinimo ir bendradarbiavimo krizės metu**: 0 – jokių ES veiksmų; 0+ – su reglamentavimu nesusijusi vykdomo užtikrinimo galimybė; 1 – bendros būtinausios taisyklės, kurių turi laikytis valstybės narės; 2 – bendros būtinausios taisyklės ir įpareigojimai veiksmingai

<p>bendradarbiauti regioniniu ir ES lygmenimis; 3 – visiškai suderinimas ir sprendimų priėmimas regioniniu lygmeniu. <u>Pirmenybė teikiama 2 galimybei.</u></p> <p>Dėl silpnos konkurencijos mažmeninėse rinkose problemos sprendimo: 0 – jokių ES veiksmų; 0+ – su reguliavimu nesusijusi galimybė stiprinti konkurenciją ir didinti vartotojų dalyvavimą; 1 – teisiškai privalomos sistemos nustatymas paliekant nacionalinio įgyvendinimo laisvės; 2 – visiškai suderinimas ir visapusiškos vartotojų apsaugos priemonės. <u>Pirmenybė teikiama 1 galimybei.</u></p> <p>Galimybės, kurioms teikiama pirmenybė, yra efektyviausios, ekonomiškiausios ir geriausiai dera su kitų politikos sričių priemonėmis.</p>
<p>Kas kuriai galimybei pritaria? Ne daugiau 7 eilučių</p> <p>Įvairios galimybės ir idėjos nagrinėtos pasveriant galimybes ir visų susijusių suinteresuotųjų šalių argumentus, visų pirma išsakytus per viešas konsultacijas. Manome, kad siūlomos iniciatyvos yra sąžiningi ir proporcingi kompromisai. Manome, kad jas įgyvendinus trumpuoju ir vidutiniu laikotarpiu rinkos taps patikimesnės, efektyvesnės ir konkurencingesnės, kartu bus užtikrinta, kad elektros energija būtų gaminama tvariai ir išliktų įperkama. Siūlomos iniciatyvos užtikrina, kad nebus pakenkta elektros energijos vidaus rinkai.</p>
<p>C. Tinkamiausios galimybės poveikis</p>
<p>Kokie tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) privalumai? Ne daugiau 12 eilučių</p> <p>Toliau pateikiame visapusišką tinkamiausių galimybių naudos apžvalgą:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prisidedama prie elektros energijos vidaus rinkos, nes sudaromos vienodos įvairių išteklių pasiūlos / paklausos sąlygos. Tai didina konkurencinį spaudimą, todėl galėtų skatinti mažinti sąskaitas už elektrą, o tai galiausiai būtų naudinga vartotojams ir ekonomikai, be papildomo poveikio aplinkai. Be to, gerai veikianti elektros energijos rinka duotų netiesioginės su aplinka susijusios naudos, nes sukurtų paskatas didinti elektros energijos gamybą naudojant mažo anglies dioksido kiekio technologijas; – patikimesnės elektros sistemos Europoje mažesnėmis sąnaudomis. Jos duoda naudos ekonomikai ir tiesiogiai naudingos verslui ir vartotojams. Jos padėtų išvengti elektros krizių ir, jei vis dėlto krizė įvyktų, užtikrintų, kad riboti ištekliai būtų naudojami optimaliai ir rinkos toliau veiktų kuo ilgiau; – efektyvesnis Europos perdavimo sistemų ir skirstomųjų tinklų eksplotavimas. Dėl to sumažėtų sąnaudos, o šią naudą galiausiai būtų galima perduoti vartotojams, įskaitant energijos nepriteklių patiriančius vartotojus ir įmones. Tai vėlgi naudinga ekonomikai ir piliečiams. Tai taip pat duotų netiesioginės su aplinka susijusios naudos, nes efektyvesnė sistema gali geriau paskirstyti elektros energiją, kai didelė jos dalis pagaminama iš atsinaujinančiųjų išteklių; – siūlomos priemonės dėl energijos stygiaus teigiamai paveiks žmonių sveikatą ir ES namų ūkių gerovę, taip pat netiesiogiai didins visos ekonomikos našumą.
<p>Kokios yra su tinkamiausia galimybe (jei jos nėra – su pagrindinėmis galimybėmis) susijusios išlaidos? Ne daugiau 12 eilučių</p> <p>Gali būti administracinių išlaidų suinteresuotosioms šalims, susijusių su poreikiu peržiūrėti ir pritaikyti savo verslo praktiką, kad būtų sudarytos sąlygos iniciatyvoje siūlomiems elektros energijos rinkų veikimo pokyčiams. Tačiau, elektros energijos rinkoms tampant labiau integruotoms, mažės ir sąnaudos. Didelio neigiamo poveikio aplinkai ar neigiamo socialinio poveikio nenumatoma.</p>
<p>Koks poveikis mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir konkurencingumui? Ne daugiau 8 eilučių</p> <p>Siūlomos iniciatyvos sumažins kliūtis patekti į rinką naujiems dalyviams ir užtikrins jiems stabilią veiklos sistemą. Tai ypač svarbu veiklą pradedančioms bei mažosioms ir vidutinėms įmonėms, paprastai siūlančioms naujoviškas energetikos paslaugas ir produktus. Kita vertus, gali būti su organizavimu ir valdymu susijusio poveikio labai mažiems įrenginiams. Tokį poveikį labai sumažina priemonės, kuriomis sudaromos sąlygos sumuoti tokius įrenginius ir leidžiama bendrai eksploatuoti ir valdyti daug mažų įrenginių. Numatyta ir tam tikrų išimčių.</p>
<p>Ar bus labai paveikti nacionaliniai biudžetai ir valdžios įstaigos? Ne daugiau 4 eilučių</p> <p>Siūlomos iniciatyvos gali būti susijusios su vienkartinėmis išlaidomis valstybėms narėms, kurioms reikės iš dalies pakeisti savo nacionalinės teisės aktus. Dėl jų gali susidaryti ir papildoma administracinė našta kompetentingoms institucijoms, nes joms reikės prižiūrėti šių iniciatyvų įgyvendinimą ir nuolat stebėti, kaip jos taikomos. Tačiau poveikis bus ribotas, nes kompetentingos institucijos jau vykdo tokias pareigas nacionaliniu lygmeniu.</p>
<p>Ar bus kitokio reikšmingo poveikio? Ne daugiau 6 eilučių</p> <p>Galima numatyti, kad Energijos bendrijos susitariančiosioms šalims įgyvendinant ir taikant siūlomas iniciatyvas, bendradarbiavimas su šiomis šalimis taps glaudesnis. Tai ypač aktualu valstybėms narėms, kurios ribojasi su Energijos bendrijos šalimis.</p>
<p>Ar užtikrinamas proporcingumas?</p> <p>Pirmiau apibendrintoms tinkamiausioms galimybėms bendra tai, kad jomis siekiama keturių tikslų pusiausvyros: i) didinti bendrą elektros energijos rinkų konkurencingumą, efektyvumą ir patikimumą; ii) sudaryti sąlygas pereiti prie elektros energijos gamybos naudojant mažo anglies dioksido kiekio technologijas; iii) skatinti regioninį bendradarbiavimą; iv) palikti nacionalinio įgyvendinimo laisvės.</p>

D. Tolesni veiksmai

Kada politika bus peržiūrėta? Ne daugiau 4 eilučių

Komisija stebės teisės aktų perkėlimą į nacionalinę teisę ir kaip laikomasi priimtų priemonių. Prireikus ji ims vykdyti užtikrinimo priemones. Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER) kasmet stebės siūlomų iniciatyvų tikslų siekimo pažangą. Praėjus 5 metams (preliminarius terminas) po priimtų priemonių įsigaliojimo Komisija įvertins jų veiksmingumą, efektyvumą, nuoseklumą ir aktualumą.